

Irrationella uppfattningar

Irrationella uppfattningar

Det finns idag, som nämns i uppsatsen, många negativa företeelser i samhället som beror på känslomässigt impulsstyre. Exempelvis förekommer ofta ungdomsfester med så stora mängder alkohol att deltagarna blir påtagligt påverkade och får stora problem med att kontrollera sig själva. Misshandel, våldtäkter och förstörelse förekommer. Dessa uppenbara problem uppkommer på grund av att de inblandade individerna följer sina spontana impulser istället för att logiskt reflektera över situationen. Det finns emellertid även andra, jämförbart allvarliga problem i dagens samhälle med samma orsak som är mindre direkt uppenbara; om dessa ”irrationella uppfattningar” handlar denna artikel.

Brott och straff

Många människor anser att individer som begått någon form av ”brott”, så kallade ”brottslingar”, ska utsättas för lidande i form av straff. Som nämns i uppsatsen är straff enbart i hämndsyfte irrationellt. Vi ska nu granska detta noggrannare.

Ett straff i hämndsyfte är ett straff som endast har som mål att brottslingen ska utsättas för lidande. Skillnaden mellan att utföra ett sådant straff och att inte göra det är således att brottslingen utsätts för lidande om det utförs och annars inte. Som nämnt är lidande negativt och allvarligt, och eftersom en brottsling lider lika mycket vid ett straff som en icke-brottsling, är detta lika allvarligt som om en icke-brottsling utsätts för straff. Allvarligheten i att en brottsling utsätts för lidande är lika stor som allvarligheten i att en icke-brottsling, eller man själv, utsätts för samma lidande.

Detta visar att det är negativt och allvarligt att utföra straff i hämndsyfte på brottslingar, och detta är den allmängiltiga anledningen till att sådant inte bör utföras.

Uppsatsen diskuterar även straff för andra djurarter än människor. Slutsatsen där är att argumentet ”att ondska ska bestraffas” inte är giltigt då djuren inte kan vara onda, utan inte har något annat val än att följa sina naturliga instinkter och impulser. Förutom att straff i hämndsyfte i sig allmänt kan bevisas vara negativt, så visar detta att även ett av de vanligaste kompletterande argumenten för sådant straff är irrationellt. Vad vi nu ska se är att detta även gäller för människor.

Vi kan tänka oss en hjälparbetare som hjälper människor i fattiga länder eftersom hon på en *känslomässig* nivå berörs av deras situation och en brottsling som för egen vinning stjälar andras egendom eftersom hon på en *känslomässig* nivå önskar dessa föremål. Båda gör egentligen samma sak: de lyder sina känslomässiga instinkter och impulser. Enligt traditionell mänsklig moral är ”*tanken*” eller *orsaken* av större vikt än slutresultatet (jämför det traditionella ordspråket ”det är ’tanken’ som räknas”). Om en individ handlar ”ondskefullt” eller ej torde således bero på orsaken till handlandet snarare än det praktiska slutresultatet. Eftersom båda på en grundläggande nivå gör samma sak torde de likaledes vara lika ”onda” eller ”goda”. Den andra individen kan i stort inte ”rå för” att hon har fötts med, eller har utvecklat, en känslomässig konfiguration som råkar vara destruktiv; hon lyder enbart, precis som andra djur, sina instinkter. Att förse sig själv med materiell egendom torde kunna betraktas som en tämligen lättförståelig naturlig instinkt. Även våldsbrottslingars och sexualbrottslingars brott kan tydligt förklaras med att de är påverkade av naturliga instinkter, sistnämnt instinkten till parning (indirekt fortplantning).

Vissa människor har kanske naturligt starkare instinkter än ”normalt”, och om de utför brott skulle de snarare kunna klassificeras som ”sjuka” som behöver vård än som ”onda” som ”behöver” straff. Samma resonemang kan appliceras på i huvudsak alla brott. Begreppet ”ondska” finns inte i naturen, utan är endast ett påhitt av människan.

Vi kan således antaga följande slutsatser:

1. Allmängiltig slutsats: straff i hämnsyfte resulterar endast i mer lidande och är således dåligt.
2. Sekundär insikt: Människans argument att ”onda” individer ska bestraffas är också irrationellt då inga individer med berättigande kan betraktas som ”onda”, utan endast som ”sjuka” under känslomässiga instinkter och impulser.

Den rationella uppfattningen är således att brottslingar bör få vård snarare än straff, eventuellt med de rationella undantag (straff med rationella mål) som nämns i uppsatsen.

Är det då omöjligt för människor att handla rätt; kan människan endast vara styrd av sina instinkter och impulser? Som nämns i uppsatsen finns det två sätt att fatta beslut: genom känslomässiga impulser och genom logiska överväganden. Människan kan alltså handla rätt genom att med självdisciplin ignorera sina känslomässiga impulser och istället reflektera rationellt (logiskt). Det är detta som stora delar av uppsatsen går ut på. Den här texten antyder endast att de som utför brott endast följer sina känslomässiga impulser och därför inte kan betraktas som ”onda”, och att det logiska övervägandet är att brottslingar bör tilldömas vård snarare än straff.¹

Sociala komplex

Ett annat exempel på irrationell uppfattning är att man ibland ”måste” använda osanningar vid kommunikation mellan människor för att inte utföra någon skada (kallas ofta för slanguttrycket ”vita lögner”). Detta är irrationellt, eftersom det inte borde behövas. Om alla har samma mål (så högt välmående som möjligt för alla inblandade individer), borde lögner överhuvudtaget inte vara användbara. Ett praktiskt exempel: Individ A har lagat mat åt individ B, som personligen inte tilltalades av smaken på maten. Många Individ B skulle idag ändå applicera osanningen att hon faktiskt tyckte om maten, för att inte göra Individ A besviken. Detta skulle inte behövas. Om Individ A skulle bli besviken skulle det innebära att Individ A inte respekterar Individ B:s personliga smak, vilket är irrationellt (alla åsikter måste respekteras, enligt uppsatsen). Dessutom riskerar Individ B att få samma mat igen om hon inte talar sanning. Osanningar borde således inte alls vara nödvändiga, och då användandet av sådana kan orsaka konflikter och problem bör de inte användas.

Ett annat socialt komplex är att Individ B ”måste” återgälda en tjänst som B fått av Individ A, även om det utförandet skulle innebära sammantaget *mindre* välmående hos samtliga inblandade personer, och således skulle vara negativt. Om exempelvis Individ A bjuder Individ B på en restaurang, anser många att Individ B måste, exempelvis, bjuda Individ A på en restaurang, även om Individ B inte har tid/ork till det. Detta är irrationellt, eftersom det inte finns någon tydlig premiss som antyder att tjänster måste återgäldas och att individ B skulle må dåligt av

¹ Notera att även hjälparbetaren gör fel; hon hjälper de utsatta eftersom hon själv, på en känslomässig nivå, finner det rätt, vilket endast är ”tur”. Som nämnt finns det inget som säger att denna känslomässiga instinkt alltid har det rationella målet som sitt mål, varför hon istället borde ha den rationella, allmängiltiga anledningen till att hjälpa de fattiga människorna: att öka *deras* välmående. (Om även brottslingen ändrade beslutningsmetod på samma sätt skulle hon sluta begå brotten.) Se stycket ”Logikens relevans” i huvuduppsatsen.

det. Det skulle vara som att *köpa* en annan individs engagemang, oberoende av om målet uppnås eller ej. Om Individ B inte vill bjuda Individ A bör Individ B inte heller göra det, oavsett vad som skett tidigare. Detta är mycket bättre än att Individ B "låtsas" vara tilltalad av ett nytt restaurangbesök. En annan individ kan inte begära detta, eftersom målet inte uppnås om Individ B mår dåligt av kravet.

Därför kan en individ inte *förvänta* sig återtjänster bara för att man själv gett någon tjänst. Detta skulle också kunna leda till "gruppsyck" i form av att en annan individ känner sig tvingad att utföra en aktivitet, kanske även en omoralisk sådan.

Samhällsstyrning

Dagens demokratiska politiska samhällssystem förefaller till stor del gå ut på att olika partier/människor med olika uppfattningar anser att de själva har rätt och andra parter fel. Som vi kommit fram till i uppsatsen bör målet med en människas alla handlingar vara att öka välmåendet för alla inblandade individer. Om alla skulle ha detta, d.v.s. samma, mål skulle det inte vara någon mening med att så kraftigt opponera sig mot varandra. Istället borde man diskutera tillvägagångssätt för att nå målet, för att sedan tillsammans komma fram till det mest effektiva. Eftersom kraftiga opponeringar ändå förekommer idag, kan man antaga att inställningarna hos många av dagens debattörer och politiskt engagerade är irrationella.

I det perfekt rationella samhället har alla samma mål, att öka välmåendet för alla inblandade individer, och därför behöver invånarna varken opponera sig mot varandra eller använda osanningar i kommunikationen.